

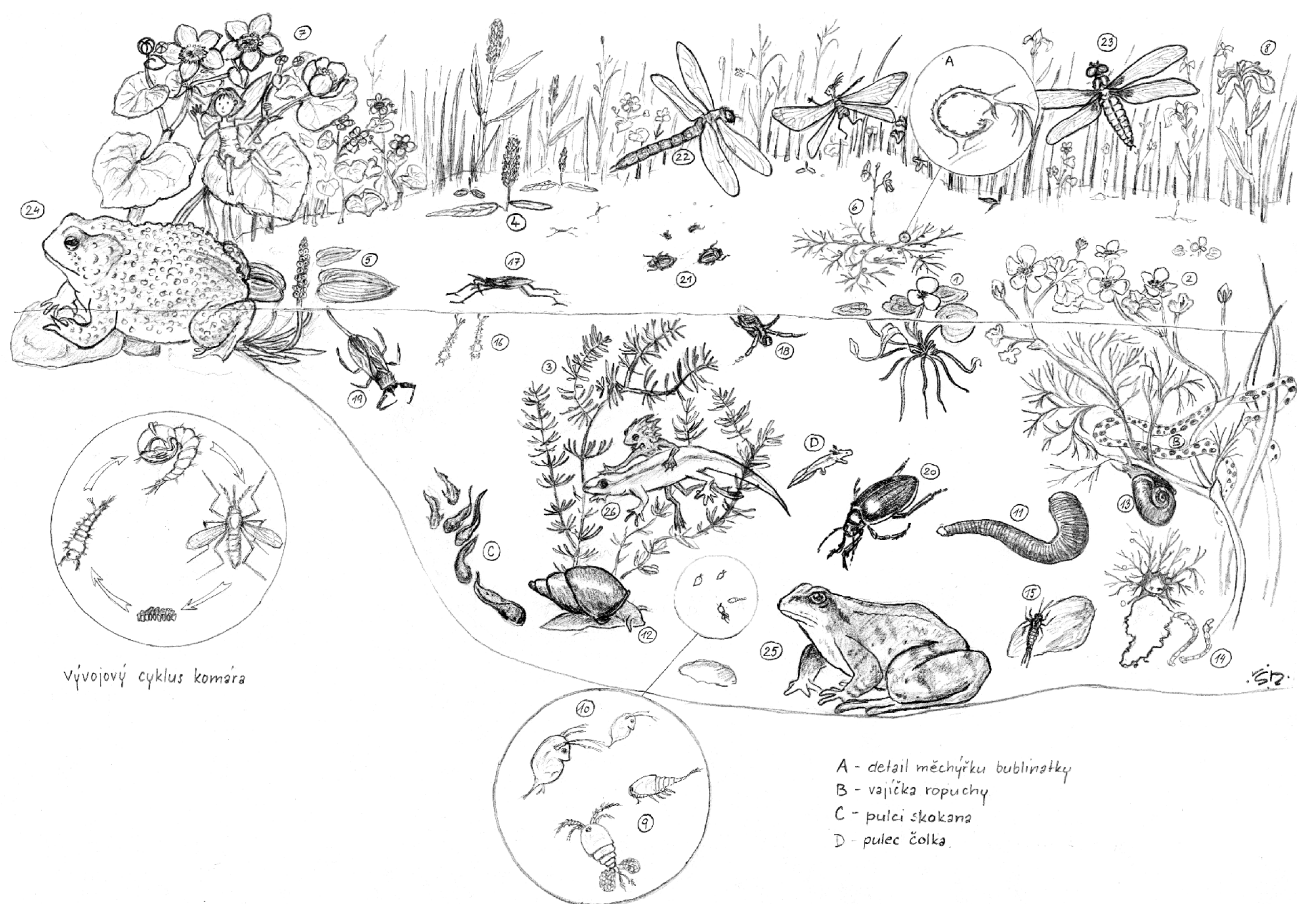
Tůň

Vodní biotop malý rozlohou, avšak bohatý množstvím druhů rostlin a živočichů, kteří v něm žijí. Tato tůň je vytvořena nově a v prvních letech své existence neoplývá velkou druhovou rozmanitostí. Brzy však bude osídlena různými druhy rostlin a živočichů, kteří vytvoří funkční společenstvo se vzájemně provázanými vztahy. Pojdme si jedno takové představit.

Na hladině se rozprostírá s kruhovými listy a s bílými květy **vod'anka žabí (1)**. Vějířovitě ponořené listy a bílé květy ukazuje **lakušník vodní (2)**. Ponořen pod hladinou vytváří úkryt pro vodní živočichy **růžkatec (3)**. **Rdesno obojživelné (4)** vyčnívá svými šišticovitými květy nad hladinu a také zlepšuje kvalitu vody. Různé druhy **rdestů (5)** potlačují růst řas. Nenápadné **bublínatky (6)** jsou masožravými lovci a jejich lístky jsou vybaveny lapacími měchýřky (A), do kterých chytají drobné vodní živočichy. Spousta dalších rostlin obývá vlhké břehy a zejména na jaře vytváří nádherné barevné mozaiky, patří mezi ně **blatouchy (7)**, **tužebníky**, **kosatce (8)** a různé druhy **ostríc**.

Z nejmenších živočichů obývají tůň maličcí zástupci korýšů **buchanky (9)** a **hrotnatky (10)**. Zdatným lovcem je **pijávka koňská (11)**, která nesaje krev, ale číhá u dna na drobné živočichy. Ze zástupců vodních plžů se můžeme těšit na **plovatku bahenní (12)**, **okružáka ploského (13)**. Ti spásají řasy a tlející zbytky rostlin a zimu přečkávají v bahnitěm dně. **Larvy pakomárů (14)** červovitého tvaru žijí také u dna a pomocí lepkavého sekretu si staví příbytek ve tvaru písmena U. Dalšími obyvateli dna jsou **larvy jepice (14)**, jejichž dospělci se zdržují v blízkosti břehu, nepřijímají potravu a brzy po spáření hynou. **Larvy komárů (16)** využívají vlastností povrchového napětí vodní hladiny a přichycení dýchací rourkou na zadečku visí hlavou dolů. Po pětinasobném svlékání se zakuklí a kukly visí pod hladinou tentokrát hlavou nahoru. V tůni, ve které žije dostatek vodního hmyzu jako dravé **bruslařky (17)** a **znakoplavky (18)**, se obtížní komáři nevyvinou, protože larvy a kukly jsou rychle sežrány. **Splešťule blátivá (19)** obývá mělčiny, kde číhá ukryta v bahně na vodní živočichy s dýchací rourkou čnící nad hladinu. Svou kořist uchopí prvním párem nohou, nabodne na sosák a vysaje. Vodou vytrvale brázdí **potápník vroubený (20)** a hledá potravu. Obzvláště za slunečního svitu můžeme vidět **vírníka obecného (21)**, živícího se hmyzem spadlým na hladinu. Cítí-li nebezpečí, bleskurychle se ponoří vypouštějíc sekret, který zkalí vodu. **Šídla (22)** a **vážky (23)** poletující blízko vodní hladiny uchvacují svou barevností. Na jaře, v době páření, kladou do vody vajíčka žáby, **ropuchy (24)** v dlouhých šňůrách (B), **skokani (25)** v chuchvalcích. Z vajíček se za tři až čtyři týdny vyvinou pulci (C) a po dvou až třech měsících opouštějí vodu mladé žabky. **Čolek obecný (26)** žere hmyz, červy a další drobné živočichy (korýše, vajíčka i pulce). Aktivní je v noci, rozmnožování připadá na duben až červen. Z vajíček, kladených jednotlivě na vodní rostliny, se vyvinou pulci (D) a po třech měsících vylézají mladí čolci na břeh.

Tůň ožívá hlavně s večerem, slyšet je žabí zpěv a při troše štěstí můžeme zahlédnout i tvory z řádu víl a skřítků, vymykající se popisu přírodovědných knih.

Tůň vytváří velice cenný biotop, ve kterém nalézá svůj domov řada ohrožených rostlin a živočichů, kteří bohužel z naší přírody kvůli nedostatku vhodných stanovišť závratnou rychlostí mizí. A proto, tam kde je to jen trochu možné, zakládejme tůně nové. Přispějeme tak k návratu rovnováhy do naší nejbližší krajiny.

Text Alena Štemberková, obrázek Štěpánka Našincová

Zdroje:

KORBEL, Ladislav; KREJČA, Jindřich. *Velká kniha živočichů*. 2. vyd. Bratislava : Příroda, 1997. 344 s. ISBN 80-07-00991-4.

BEAZLEY, Mitchell. *Království přírody*. 1. vyd. Praha : Albatros, 1983. ISBN 13-833-83.

ČIHAŘ, Jiří, et al. *Příroda v ČSSR*. 3. vyd. Praha : Práce, 1988. 426 s. ISBN 24-003-88.